

PARGAR MAGAZINE

سال دهم | اسفند ۱۴۰۲ | پیاپی ۲۳۰ |
دوره جدید ۱۹۷ | ۵۰ هزار تومان

پرونده‌ای برای ایمنی ساختمان‌ها در یزد

یک قدم تا فاجعه

زیرساخت‌های ایمنی بافت تاریخی مورد توجه نیست

- ایمنی فقط رعایت مقررات نیست
- فرخی هم شاید گانندی شود
- ساختمان‌های نایمن، معضل تمام کشور است
- ایمنی جریمه بردار نیست

خطر

خطر

ماهنامه سیاسی
اجتماعی، فرهنگی

فهرست

صاحب امتیاز:

نسرین زمان زاده

مدیر مسئول:

زهره شاه شوازی

قائم مقام مدیرمسئول:

مهدی زمان زاده

سرمدبیر:

عاطفه ابراهیمی

مدیر پادکست:

شادی شفیعی

مجری انتشار:

هنر و تجربه ویرگول

نشانی:

یزد، محله فهادان

خانه تاریخی حیرانی

انتشار آکهی:

۰۹۱۹-۴۹۶-۳۷۲۳۴

از تمامی علاقه مندان برای

همکاری در هفته نامه

پرگار دعوت میشود مطالب

خود را به ایمیل نشریه

ارسال کنند. مطالب منتشر

شده لزوما دیدگاه پرگار

نیست. پرگار منتظر نظرات

و انتقادات خوانندگان

است.

پرگار نشریه مستقل و متعلق

به بخش خصوصی است.

پست الکترونیک

info@pargarnews.ir

دانلود نسخه الکترونیک

www.pargarnews.ir

سخن نخست

● ایمنی فقط رعایت مقررات نیست

پرونده

● زیرساخت‌های ایمنی بافت مورد توجه نیست

● ایمنی جریمه بردار نیست

● فرخی هم شاید گانندی شود

● ساختمان‌های ناایمن، معضل تمام کشور است

فرهنگ و ادب

● ایساتیس، مستندی ماندگار در قلب ایران

● یزد؛ یادگار تاریخ

قصه‌های شهر

● دُم بریده

سخن نخست؛

ایمنی فقط رعایت مقررات نیست

عاطفه ابراهیمی

یزد، شهری شناخته شده به خاطر معماری کهن و تاریخ غنی خود، مکانی است که سنت و مدرنیته در هم می آمیزد و با این حال، در میان زیبایی و جذابیت ساختمان‌های آن، یک نگرانی مبرم وجود دارد؛ ایمنی. وضعیت ایمنی ساختمان‌ها در یزد موضوعی حیاتی است که برای تأمین رفاه ساکنان و بازدیدکنندگان آن نیازمند توجه فوری است.

بی شک یزد با خیابان‌های پیچ‌درپیچ و سازه‌های چند صد ساله‌اش چالش‌های زیادی برای تضمین و تأمین ایمنی ساختمان دارد. هر چند تأمین ایمنی ساختمان‌ها در بافت تاریخی ثبت جهانی شده یزد بسیار اهمیت دارد؛ اما موضوع این است که ساختمان‌های خشتی بافت تاریخی پس از هزاره‌ها و پس از پشت سر گذاشتن توفان و بادوباران همچنان استوار ایستاده‌اند و این ساختمان‌های جدید و نوساز هستند که نگرانی بیشتری ایجاد می‌کنند.

ایمن‌سازی ساختمان‌ها در یزد صرفاً رعایت مقررات نیست. ایمن‌سازی یعنی حفظ میراث فرهنگی این شهر. حفاظت از شهری که حالا بخشی از میراث جهانی است و ساختمان‌هایش گنجینه تاریخ یک ملت است.

نقش دولت و ذی‌نفعان

اگرچه سه نهاد آتش‌نشانی و خدمات ایمنی، نظام‌مهندسی و شهرداری یزد متولیان اصلی بحث ایمنی ساخت‌وساز هستند؛ اما باید بپذیریم تضمین ایمنی ساختمان در یزد نیازمند تلاش مشترک دولت، مالکان ساختمان، معماران و مهندسان است. دولت نقش کلیدی در تنظیم و اجرای استانداردهای ایمنی ایفا می‌کند، درحالی‌که مالکان ساختمان‌ها باید ایمنی را در اقدامات ساخت‌وساز و نگهداری خود در اولویت قرار دهند.

از سوی دیگر، معماران و مهندسان وظیفه دارند ساختمان‌هایی را طراحی کنند که نه تنها از نظر زیبایی‌شناسی خوشایند باشند، بلکه از نظر ساختاری نیز سالم باشند. اقدامات ایمنی مانند تکنیک‌های ساخت‌وساز مقاوم در برابر زلزله، سیستم‌های پیشگیری از آتش‌سوزی و بررسی‌های منظم تعمیر و نگهداری، می‌تواند محیط امن‌تری را برای شهر فراهم کند.

چالش اصلی، عدم آگاهی

با وجود اهمیت ایمنی ساختمان، چالش‌های متعددی وجود دارد که مانع پیشرفت در این زمینه می‌شود. یکی از اصلی‌ترین این چالش‌ها، عدم آگاهی است. نه تنها بسیاری از مالکان ساختمان‌ها، بلکه معماران و مهندسان نیز به عمق اهمیت ایمن‌سازی ساختمان‌ها پی نبرده‌اند.

درحالی‌که بسیاری از کارفرمایان تلاش می‌کنند که مصالح و نیروی کار را تأمین کنند، چندان به مسائل ایمنی اهمیت نمی‌دهند. عده‌ای هم به پشتوانه بیمه‌های حوادث و تکمیلی، توجه چندانی به این موضوع ندارند. گمان می‌کنند صرف داشتن بیمه، راهگشا خواهد بود. اما مسئله این است ابتدا باید از وقوع حادثه پیشگیری کرد و سپس به جبران خسارت پرداخت.

منابع محدود، عدم آگاهی و مقاومت در برابر تغییر از جمله موانعی است که باید بر آنها غلبه کرد. برای مقابله با این چالش‌ها، ذی‌نفعان باید با یکدیگر همکاری کنند تا آگاهی را در مورد اهمیت ایمنی ساختمان افزایش دهند، آموزش و منابع را به سازندگان ارائه دهند و انگیزه پیروی از مقررات ایمنی را ایجاد کنند.

اطمینان از ایمنی ساختمان‌ها در یزد یک ضرورت حیاتی است که نمی‌توان از آن چشم‌پوشی کرد.

با انجام اقدامات پیشگیرانه برای ایمن‌سازی ساختمان‌ها و اجرای اقدامات ایمنی، شهر می‌تواند از ساکنان خود محافظت کند، میراث فرهنگی خود را حفظ کند و آینده‌ای مقاوم‌تر ایجاد کند. زمان آن فرارسیده است که همه دست‌اندرکاران دور هم جمع شوند و ایمنی ساختمان در یزد را برای رفاه همه کسانی که این شهر تاریخی را «خانه» می‌نامند در اولویت قرار دهند.

”

پرونده ای برای
ایمنی ساختمان‌ها در یزد

“

“

زیرساخت‌های ایمنی بافت مورد توجه نیست

فاطمه رهبر

توسعه حفاظت محور، الگوی مدیریتی یزد نیست چرا که در تأمین زیرساخت‌های تسهیل زندگی مردم در بافت جهانی ناتوان بوده‌ایم و ناتوانی خود را بهانه‌ای کرده‌ایم برای عدم توجه به زیرساخت‌های موردنیاز زندگی سکنه بافت تاریخی خصوصاً زیرساخت‌های ایمنی.

بافت تاریخی خصوصاً عرصه جهانی در این بافت ارزشمند قدمتی دیرینه دارد و معماری آن متعلق به سال‌های کهن است که اگرچه گذر زمان آن را فرسوده کرده؛ اما همچنان استوار و پابرجاست.

من هم از سال‌های قبل ساکن این بافت تاریخی‌ام و در همین کوچه‌پس‌کوچه‌های تنگ آشتی‌کنان زیست می‌کنم. به‌خاطر دارم چند وقت پیش آتش‌سوزی در ویرانه کنار خانه‌مان افتاد، آتش‌نشانی را خبر کردیم؛ اما ماشین آتش‌نشانی با سختی مقصد تو در توی این کوچه‌ها را پیدا کرد و بالاخره رسید.

این رسیدن مصادف با خاموشی آتش نبود چرا که شلنگ آتش‌نشانی کوتاه بود و ماشین هم تا پای آتش‌سوزی نمی‌توانست بیاید در کم‌سویی کوچه با خاک، آتش را کاستند، فردا صبح دیدم از خانه ما، صورت‌ها و زندگی‌مان جز دوده و سیاهی چیزی نمانده است.

ایمنی در بافت تاریخی کم نیست؛ بلکه شرایط زندگی امروزی با چیدمان تاریخی بافت و معماری گذشته تطبیق ندارد و امان از اذهان خسته از فکرکردن که به‌جای راهکار به دنبال تخریب این بافت هستند.

چند وقت پیش به‌خاطر دارم ایده و طرح اورژانس بافت تاریخی مطرح شد، موتورهای اورژانس و امکاناتی که متناسب با چنین زیرساختی است؛ اما مسئولان رفتند سراغ کلنگ‌زنی و ۲۰ هزار پلاک تاریخی و مردمانی که در این بافت تاریخی زیست می‌کنند را از خاطر بردند. البته که مرکزی هم افتتاح شد؛ اما اکنون در چه حال است و تا چه حد امکانات لازم را دارد، نمی‌دانم!

امکانات مرتبط با ایجاد امنیت و تسهیل زندگی در این بافت زنده مسئله‌ای است که همواره مطرح و سپس فراموش می‌شود چرا که کلنگی به زمین نمی‌خورد تا مسئولی به دامنه فعالیت‌هایش یک کلنگ‌زنی اضافه کند، مسئولان هم در روستای محرومیت‌زدایی به مناطق محروم بیشتر نگاه می‌کنند و همین می‌شود که مسئله بافت تاریخی فقط معماری شده است و بس! جز امنیت هم حرفی به میان نمی‌آورند؛ چون احتمالاً آن قدر که باید، کمیت آن مشهود نیست.

جالب آنجاست که اینجا چنین زیرساخت‌های با وجود صدها خانه تاریخی متروکه و اموال اوقاف و ادارات متعدد سخت و غیرممکن نیست و با کمترین امکانات قابل راه‌اندازی است؛ اما همان‌طور که گفتم؛ چون سروصدایش به‌اندازه کلنگ‌زنی در مناطق محروم نمی‌تواند جاذبه رسانه‌ای ایجاد کند احتمال اینکه کمتر به آنها توجه شود هم وجود دارد.

البته لازم به ذکر است که اقتصاد هم مسئله کمی نیست اینکه ایجاد این بسترها برای

مردم به‌رغم لزوم ایجاد امنیت، سلامت و حفظ حقوق شهروندی موردتوجه و اولویت نیست این است که اگرچه حرف اصلی مخالفت با توسعه صرف اقتصادی در بافت است؛ اما کسی از سرمایه‌گذاری و کاربردهای اقتصادی مثل هتل و کافه و... بدش نمی‌آید اگر این چنین نیست پس تا امروز باید شاهد ایجاد مراکز درمانی و اورژانس‌های متناسب و بدون هیچ نوع تخریب، ایجاد مراکز آتش‌نشانی و حفاظت از امنیت و سلامت مردم، پلیس و حتی مراکز آموزشی و پژوهشی مرتبط مانند کتابخانه و... با رعایت قوانین میراث‌فرهنگی باشیم که اگرچه بعضاً وعده‌داده‌شده اما اشتیاقی به ایجاد آنها نیست.

استان یزد سراسر بافت تاریخی است که اگرچه جهانی نیستند؛ اما همگی ثبت ملی یا واجد ارزش شناخته شده‌اند و توجه به زیرساخت‌های ایمنی برای این بافت‌ها از الزامات جدی است و امید است که با رویکردهای جدید مدیریتی در دولت مردمی همگی این نیازها از جمله تأمین زیرساخت‌های ایمنی و آگاهی‌رسانی در این زمینه‌ها باتوجه‌به سکونت بخش قابل توجهی از مردم در بافت‌های تاریخی موردتوجه مسئولان کل استان باشد چرا که امروزه اگر ما غفلت کرده‌ایم و بافت تاریخی را بهانه می‌کنیم کشورهایی مانند ایتالیا با الگوهای توسعه حفاظت محور توانسته‌اند تسهیل زندگی مردم و ایجاد ایمنی و امنیت را با حفظ میراث‌فرهنگی داشته باشند.

“

معاون سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری یزد

ایمنی جریمه بردار نیست

سمانه ملازینلی

فراهم نمودن شرایط لازم برای افزایش شاخص‌های ایمنی ساختمان در برابر حریق، از مرحله طراحی گرفته تا اجرا و ساخت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تأمین ایمنی ساختمان در برابر آتش‌سوزی و رعایت قوانین آتش‌نشانی ساختمان، علاوه بر حفظ جان و مال انسان‌ها، باعث سرعت بخشی به دریافت مجوزهای لازم و پایان کار نیز می‌شود. حال این سؤال مطرح می‌شود که قوانین آتش‌نشانی ساختمان چیست و تمهیدات لازم به‌منظور پیشگیری از بروز آتش‌سوزی در ساختمان‌ها به چه صورت است.

برای رسیدن به پاسخ این سؤالات به سراغ مهدی حسینی معاون آموزش و پیشگیری سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری یزد رفتیم و با او در خصوص ایمنی ساختمان‌های یزد و باید و نبایدهایش به گفتگو نشستیم.

نقش سازمان آتش‌نشانی در تأمین ایمنی ساختمان‌های شهر به چه صورت است؟

سه نهاد آتش‌نشانی و خدمات ایمنی، نظام‌مهندسی و شهرداری یزد سه ضلع یک مثلث هستند که در خصوص تأمین خدمات ایمنی در طراحی و اجرای ساختمان‌ها قدم برداشته و فعالیت می‌کنند. به این صورت که ابتدا نقشه ساختمان توسط مهندسین نظام‌مهندسی کشیده شده و بعد به شهرداری فرستاده می‌شود، شهرداری نقشه اولیه این ساختمان را برای تأیید موارد ایمنی به سازمان آتش‌نشانی ارسال می‌کند و کارشناسان ما نقشه را طبق قوانینی که وجود دارد بررسی کرده و تأیید یا رد می‌کنند. به عبارتی استعمال موارد ایمنی و بررسی ضوابط با این سازمان است و ما جواب قطعی را به شهرداری می‌دهیم.

موارد ایمنی و ضوابطی که این سازمان، هنگام بررسی به آن توجه می‌کند چیست و یا کسانی که نقشه ساختمانی را می‌کشند به چه مواردی باید توجه داشته باشند که مهر تأیید سازمان آتش‌نشانی را بگیرند؟

اگر بخواهم موارد ایمنی را به صورت ریز بیان کنم طولانی می‌شود، به صورت کلی می‌توان موارد ایمنی را شامل مسیر دسترسی خودروی آتش‌نشانی به کوچه و خانه، راه‌های خروج برای رسیدن به محل امن، داشتن سیستم اعلام اطفای حریق، رعایت جان‌پناه‌های مناسب در بالکن، پشت‌بام و آکابه پنجره‌ها، جداسازی دستگاه پله از سایر قسمت‌ها و داشتن خاموش‌کننده دستی دانست. این موارد توسط کارشناس سازمان آتش‌نشانی بررسی و اگر در نقشه رعایت شده بود مورد تأیید قرار می‌گیرد در غیر این صورت نقشه باید اصلاح شود.

فقط در یک مرحله نیاز به تأیید ایمنی ساختمان از این سازمان است؟

خیر، سازمان آتش‌نشانی در سه مرحله یکی زمان صدور پروانه، زمان ساخت‌وساز و پایان کار نظارت کرده و استعمال تأیید ایمنی ساختمان را به شهرداری ارائه می‌دهد.

ممکن است که پس از صدور پروانه و تأیید نقشه ساختمان، فردی تخلف کرده و طبق نقشه تأیید شده ساختمان را نسازد؟

بله این موارد پیش می‌آید که افراد در زمان ساخت، تخلف می‌کنند و نقشه‌های اجرایی با نقشه پروانه‌ای متفاوت می‌شود. البته این سازمان، پایان کار نیز استعلام می‌گیرد و به شهرداری اعلام می‌شود که ساختمانی ضوابط را رعایت کرده است یا نه.

و تنها با جریمه کردن موضوع خاتمه می‌یابد یا خیر، ایمنی ساختمان آن قدر اهمیت دارد که سازنده را به ساخت‌وساز ایمن و درست هدایت کند؟

قبلاً این مسئله با جریمه حل می‌شد؛ ولی در حال حاضر خوشبختانه، افراد هنگام تخلف در ساخت‌وساز فقط موظف به پرداخت جریمه نمی‌شوند و باید قوانین و ضوابطی که وجود دارد، برای ایمنی ساختمان‌ها اجرا شود. ایمنی جریمه بردار نیست.

نظارت فقط روی ساختمان‌های در حال ساخت صورت می‌گیرد؟

دو نوع ساختمان داریم، یکی ساختمان در حال ساخت که مراحلی که گفته شد برای آن انجام می‌شود و یکی ساختمان‌هایی که قبلاً و در قدیم ساخته شده است. این ساختمان‌ها پایان کار دارد و مردم در آن ساکن هستند؛ اما توسط سازمان آتش‌نشانی استعلام نشدند. در اینجا ما به‌عنوان ضابط ایمنی به بازدید ساختمان‌ها می‌رویم و گزارش ایمنی را به ساختمان مربوطه که می‌تواند آپارتمان، خانه، بیمارستان و غیره باشد می‌دهیم. می‌توانم بگویم اکثر ساختمان‌های یزد توسط این سازمان بازدید ایمنی شده‌اند.

بیشترین مشکلی که ساختمان‌های قدیمی دارند چیست؟

مشکل ساختمان‌های قدیم بیشتر در راه فرار است، یعنی معماری ساختمان مشکل دارد و در قسمت مکانیک و برق اغلب مسئله‌ای ندارند.

اگر باز هم ایمنی را جدی نگرفته و رعایت نکنند، اقدامی از سوی شما صورت می‌گیرد؟

خیر ما ضابط قضایی نیستیم کار ما فقط بازدید و گزارش ایمنی است، نه پلمب می‌کنیم و نه پیگیری قانونی انجام می‌دهیم. تیم کارشناس ما به مجتمع یا ساختمانی می‌رود، بازدید کرده و موارد ایمنی که قبلاً به آن اشاره کردیم را بررسی می‌کند، گزارش ایمنی یا عدم ایمنی ساختمان را به مسئولین مجتمع و ساختمان می‌دهد و رونوشت این گزارش نیز متناسب با کاربری به مراجع ذی‌صلاح زده می‌شود.

به نظر تان چرا با وجود قوانین و خدمات ایمنی که برای پیشگیری از خسارات آتش‌سوزی در ساختمان وجود دارد عده‌ای ترجیح می‌دهند از قوانین پیروی نکرده و ساختمان غیرایمنی را بسازند؟

خب این چالشی است که فکر می‌کنم نه فقط یزد که کل کشور با آن مواجه است، اینکه سازندگان مقاومت می‌کنند تا ساختمانی را بسازند که خدمات ایمنی در آن رعایت نشده باشد به این دلیل است که هنوز ایمنی ساختمان در برابر حریق را جدی نمی‌گیرند و برایشان مهم نیست. مبحث سوم مقررات ملی ساختمان به موضوع حفاظت ساختمان در برابر حریق پرداخته است، پس به‌منظور جان و مال انسان‌ها و فراهم‌ساختن ایمنی ساختمان در برابر آتش‌سوزی رعایت اصول علمی و فنی در طراحی و اجرای ساختمان‌ها ضروری است. راه‌های خروج و فرار مناسب باید در ساختمان‌ها طراحی شود، متناسب با ساختمان سیستم اطفای حریق باید وجود داشته باشد. مثلاً در آپارتمان‌ها و ساختمان‌های چندطبقه، نصب سیستم اعلام اطفای حریق الزامی است تا در صورتی که یکی از طبقات دچار آتش‌سوزی شد، دیگر ساکنین متوجه آتش‌سوزی شوند، در خانه‌ها کپسول دستی آتش‌نشانی، دستگاه نیمه اتوماتیک یا در ساختمان‌های بزرگ‌تر دستگاه اتوماتیک یا شبکه بارنده خودکار وجود داشته باشد. مجتمع‌های آپارتمانی باید طوری ساخته شود که مسیرهای دسترسی خودروهای آتش‌نشانی به آن باز باشد. اینها برخی از مواردی است که می‌تواند خدمات ایمنی ساختمان را بالا ببرد و جلوی خیلی از خسارات مالی و جانی را بگیرد.

سازمان آتش‌نشانی در بحث آموزش به شهروندان چگونه عمل کرده است؟

ما آموزش را در برنامه خود داریم نهادهای، مدارس (از مهد کودک تا دانشگاه)، بیمارستان‌ها، آپارتمان‌ها، مساجد و... کسانی که با این سازمان مکاتبه کرده و درخواست آموزش داشته باشند ما کارشناس فرستاده و سرفصل‌هایی که داریم را آموزش می‌دهیم. حداقل آموزش و مهم‌ترین آموزش نحوه صحیح استفاده از کپسول آتش‌نشانی است؛ چون بیشتر نحوه استفاده از آن را بلد نیستند و هنگامی که هنوز لحظه اول و شروع آتش است نمی‌دانند چگونه از این کپسول استفاده کنند تا آتش زیادتر نشود. آموزش‌های دیگر متناسب با فصل است؛ مثلاً در زمستان در خصوص نشت گاز و خفگی، در تابستان نصب کولر و برق‌گرفتگی، پایان سال خطرات چهارشنبه‌سوری و حوادث سفر صحبت می‌شود.

و سخن پایانی

ساختمان ناایمن در یزد تعدادش کم نیست و یک عزم و اراده جدی از مراجع ذی‌صلاح می‌خواهد تا دست‌به‌دست هم بدهند و راهکاری برای ایمنی ساختمان‌ها بجویند. سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی به‌تنهایی نمی‌تواند حفاظت کل ساختمان‌ها را تأمین کند و رعایت ضوابط باید از نظام‌مهندسی گرفته تا طراح و سازنده و... انجام گیرد.

“

ایمنی بیمارستان فرخی مورد تأیید نیست

فرخی هم شاید گاندی شود

عاطفه ابراهیمی

روزگاری نه‌چندان دیر و دور، بناهای شهر یزد و دیوارهایش از خشت و گل ساخته می‌شد. کاهگل، گچ و سیم‌گل مهم‌ترین مصالح به‌کاررفته در ساختمان‌های این شهر بود. چندی بعد سنگ و اجر هم به معماری اضافه شد. امروزه اما با ترکیب غریبی در ساختمان‌ها روبرو هستیم؛ کامپوزیت!

دولایه نازک آلومینیومی و یک‌لایه پلاستیک بین آن، این ساختار کامپوزیت است که این روزها خیلی راحت در ساختمان‌ها استفاده می‌شود و کمتر کسی به این فکر می‌کند که این ترکیب یعنی سلام بر آتش‌سوزی. نمای کامپوزیت که در کشور ما برای ساختمان‌ها استفاده می‌شود ضدحریق نیست و در هر مترمربع بین ۵ تا ۶ کیلوگرم مواد اشتعال‌زا تولید می‌کند. این میزان مواد اشتعال‌زا با پنج تا ۶ لیتر بنزین برابری می‌کند!

آذر ۱۳۹۲ شورای عالی شهرسازی و معماری در مصوبه‌ای استفاده از نماهای کاذب و

پوسته‌های جدا از معماری را در شهرهای تاریخی ممنوع کرد. مسئله اما این است که ساختمان‌هایی که قبل از این تاریخ ساخته شده‌اند در معرض خطر هستند.

سال ۹۵ و پس از آتش‌سوزی در پلاسکو، بسیاری به یاد ساختمان‌های نایمن در سراسر کشور افتادند. در همان زمان مدیرعامل وقت آتش‌نشانی یزد گفته بود ۷۰ درصد ساختمان‌های یزد ایمن نیست و خطر پلاسکو در کمین یزد و بسیاری از مجتمع‌های تجاری و مسکونی است.

بعد از آتش‌سوزی در بیمارستان گاندی در بهمن‌ماه سال جاری دوباره نگاه‌ها به سمت ساختمان‌هایی با نمای کامپوزیت جلب شد. از جمله این ساختمان‌ها بیمارستان فرخی یزد (شهید رهنمون) است. رئیس سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری یزد درباره این بیمارستان گفته بود که بیمارستان شهید رهنمون علاوه بر نمای کامپوزیت، یک سری ایرادات و نواقص در سیستم اعلام و اطفای حریق و مسائل ایمنی نیز دارد. آن گونه که مشخص است چندین بار نیز به مدیریت بیمارستان این موضوع اعلام شده اما به نظر می‌رسد عزمی برای افزایش ایمنی این بیمارستان وجود ندارد. بیمارستانی که تعداد بالایی بیمار در آن رفت‌وآمد دارند و از همه مهم‌تر اینکه این بیمارستان در منطقه پرتردد شهر واقع شده در صورتی که اتفاقی در آن رخ دهد به علت ترافیک بالای آن منطقه و نبود خیابان عریض و طولیل در محدوده آن، کمک‌رسانی را با مشکل مواجه می‌کند.

نکته جالب اینکه این بیمارستان در سال ۹۵ بازسازی شد و مشکلات مربوط به ایمنی در فرایند بازسازی نه تنها رفع نشد بلکه به نظر می‌رسد تشدید هم شده است. عجیب‌تر اینکه نخستین بیمارستان بحران جنوب شرق کشور در جوار بیمارستان شهید رهنمون ساخته شده است و مشخص نیست چگونه با این وضعیت آسیب‌پذیری و دسترسی سخت، می‌تواند در زمان بحران، جنوب شرق کشور را پوشش دهد.

علاوه بر بیمارستان شهید رهنمون، ساختمان شرکت مخابرات، ساختمان حمل‌ونقل بار و مسافر شهرداری یزد و... از جمله ساختمان‌های شهر یزد هستند که نمای

کامپوزیتی دارند و مشخص نیست سایر موارد ایمنی نیز در آن‌ها رعایت شده یا خیر.

مدیرکل مدیریت بحران استانداری یزد ابتدای سال جاری در خبری اعلام کرده بود ۵۳ ساختمان نایمن در یزد شناسایی و جهت رفع مشکل به دستگاه‌های مربوطه اعلام شده است. خبر بد اینکه مدارس در رده نخست ساختمان‌های نایمن بودند. بیمارستان‌ها و بازار قدیمی یزد نیز از دیگر مواردی است که مسائل ایمنی آن نیاز به بازنگری دارد.

باید به یاد داشت علاوه بر آتش‌سوزی، زلزله، فرونشست و فروریزش نیز مواردی است که می‌تواند ساختمان‌ها را تهدید کند؛ بنابراین مسئولان و مدیران استان باید نظارت بر ایمنی ساختمان‌ها را افزایش داده و تدبیری برای آن بیندیشند.

“

از پایتخت تا یزد

ساختمان‌های نایمن معضل تمام کشور است

مریم دره شیری

داستان ساختمان‌های نایمن در کشور، قصه‌ای است طولانی و البته پراز آب چشم. ساختمان‌هایی که هر روز بیش از گذشته، امنیت شهر را به خطر می‌اندازند و نگرانی در میان مردم را به‌ویژه طی سال‌های اخیر افزایش داده‌اند.

بر اساس آمارهای ارائه شده از سوی معاون عمران و توسعه شهری و روستایی وزیر کشور، ۱۳۴ هزار ساختمان نایمن در کشور به جز شهر تهران وجود دارد که این آمار مربوط به ۲۰۳۹ بلوک ساختمانی است که به لحاظ ساختمانی تعداد ۱۳۴ هزار ساختمان را شامل می‌شود و به‌عنوان ساختمان‌های نایمن شناسایی شده است.

همچنین آتش‌نشانی کشور، درباره خطر ۳۵ هزار ساختمان نایمن، تنها در پایتخت هشدار داده است که با احتساب شمار ساختمان‌های دولتی و غیردولتی، نیمی از ساختمان‌های دولتی و بعضاً ساختمان‌های خود شهرداری هم در این لیست قرار دارند

به طور مشخص تهران، بیش از سایر نقاط کشور حادثه‌خیز بوده است. طبق اعلام شهرداری تهران، هم اکنون ۷۵ ساختمان مانند پاساژ ناهید، پاساژ فجر، شرکت ژال در خیابان شریعتی، ساختمان هرمزان در سعادت‌آباد، مجتمع تجاری بوستان در پونک و برخی پاساژهای بازار بزرگ تهران از جمله گرند هتل، ساختمان‌هایی هستند که بنا به دلایل مختلفی هنوز ایمن‌سازی نشده‌اند. در این ۷۵ ساختمان نایمن، متأسفانه بیمارستان و اماکن دولتی وجود دارند و ۵۰ درصد از ساختمان‌های دولتی که در تهران وجود دارند، تأییدیه سازمان آتش‌نشانی را ندارند.

وضعیت بازار تهران هم در این میان خطرناک توصیف شده است. در این مکان که رفت‌وآمد روزانه در آن، تا ۲ میلیون نفر برآورد شده است، اگر هر حادثه‌ای اتفاق بیفتد ممکن است به یک فاجعه تبدیل شود.

با این نگاه به نظر می‌رسد در بستری از ناامنی خودساخته روبرو هستیم که بی‌توجهی به آن، جان هزاران نفر را در هر لحظه در خطر قرار داده است. آنچه در طی سال‌های اخیر به‌عنوان تلخ‌ترین حادثه آتش‌سوزی در اذهان مردم ثبت شده است، آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو در دی‌ماه سال ۹۵ بود که موجب فوت ۲۲ نفر از هموطنان شد.

اما بعد از آن، چند مرکز درمانی در تهران نیز دچار حریق شده‌اند که مرکز جراحی سینای اطهر از مهم‌ترین این حادثه‌ها بود. حادثه‌ای که در سال ۹۹ رخ داد و منجر به قربانی شدن ۱۹ نفر شد. ماجرای آتش‌سوزی پاساژ قدیری رشت، برج سلمان مشهد، بازار ارومیه، پاساژ خطبه سرای تالش و... نیز از جمله اتفاق‌هایی بود که کمتر دیده شدند، اما خسارت‌های ناشی از آن را نمی‌توان نادیده گرفت.

تا دوم خرداد سال ۱۴۰۱ و حادثه فروریختن متروپل آبادان با ۴۳ کشته، شمار زیادی از مسئولان و کارشناسان نسبت به لزوم ایمن‌سازی ساختمان‌های عمومی در کشور هشدار دادند که آتش‌سوزی در بیمارستان گاندی در سالجاری نشان داد که این هشدارها تا به امروز، تنها در حد هشدار باقی مانده و هیچ اقدام عملی در این زمینه انجام نشده است.

هرچند آتش‌سوزی بیمارستان گاندی، بدون تلفات انسانی و بعد از چند ساعت مهار شد؛ اما بعد از وقوع این حادثه، موضوع شناسایی ساختمان‌های نایمن و ایمن‌سازی آن‌ها دوباره بر سرزبان‌ها افتاد و البته ترس و نگرانی مردم در خصوص قابلیت تکرار این حوادث آن هم در بیمارستان‌ها که محلی برای آرامش و بازیابی سلامتی انسان‌هاست، قوت گرفت.

آمارها نشان می‌دهند علاوه بر بیمارستان گاندی که ۵ مرتبه از آتش‌نشانی هشدار دریافت کرده بود، بیمارستان‌های دی، شریعتی و اکثر بیمارستان‌های مناطق مرکزی تهران، دست کم ۳ بار اخطار ایمن‌سازی دریافت کرده‌اند که این اخطارها در اصل موضوع تأثیری نداشته و طبق معمول به آن بی‌توجهی شده است و به نظر می‌رسد، به اقدامی فراتر از یک هشدار نیاز است تا این فاجعه تکرار و جان مردم به بازی گرفته نشود.

حتی در این میان دادستان کل کشور، پشت‌تربون قرار گرفت و نسبت به استفاده از ظرفیت قوه قضاییه برای عدم توجه مالکین و ساکنین ساختمان‌های ناامن و خطرناک نسبت به هشدارها تأکید کرد. چندی قبل نیز غلام‌عباس ترکی، معاون حقوق عامه و پیشگیری از وقوع جرم دادستانی کل کشور اعلام کرد که برای هر یک از ساختمان‌های نایمن در دادستانی تهران پرونده تشکیل شده است و اقدامات قضایی با همکاری سازمان پیشگیری و مدیریت شهرداری تهران و سازمان آتش‌نشانی در جریان است.

اما این پیگیری‌ها هم تا به حال نتوانسته است تأثیری آن‌چنان در این موضوع به‌جای بگذارد. همان‌طور که قوانین موجود در شهرداری‌ها و حتی وزارت کشور نیز تا کنون نتوانسته از این نوع ساختمان‌ها، رفع خطر کند.

به نظر می‌رسد حلقه مفقوده این ماجرا، نبود هماهنگی در بین دستگاه‌های اجرایی است که علاوه بر ضرورت نظارت غیرقابل‌اغماض از ظرفیت‌های ایمنی ساختمان‌های شهری، نیاز به وجود اراده‌ای ملی از سوی نهادهای دولتی و مدنی برای رفع خطر و پیشگیری از ناامنی ساختمان‌ها است.

این پرسش نیز جای تأمل دارد که چرا وقتی ساختمان‌ها برای اولین بار اخطار عدم ایمنی می‌گیرند، نهادهای مرتبط و اجرایی، پیگیری جدی برای رفع این مشکل انجام نمی‌دهند و تنها به دادن اخطارهای بعدی به‌عنوان رفع تکلیف، بسنده می‌کنند؟ و چرا این مراکز تا اخذ تأییدیه ایمن‌سازی، پلمب نمی‌شوند تا اهرم فشاری برای مالکان آن‌ها باشد؟

البته یک نقص قانونی هم در این موضوع مشهود است که شهرداری و سازمان آتش‌نشانی تنها می‌توانند اخطار دهند یا ساختمان‌های نایمن را شناسایی کنند؛ اما نمی‌توانند مستقیماً برای پلمب این ساختمان‌ها اقدام کنند؛ چرا که ملاحظات امنیتی وجود دارد که در نهایت ذینفع و مالکان باید برای ایمنی ساختمان‌ها اقدام کنند.

آنچه که در این بین مشهود است نتیجه این نقص قانونی و به‌وجود آمدن ماجرای پلاسکو، متروپل و... است که شماری را داغدار و عزادار خانواده می‌کند و روان مردم را به بازی می‌گیرد. ماجرای که حالا در انتظار هزاران ساختمان و مراکز پر رفت‌وآمد در کشور است.

”

فرهنگ و ادب

“

“

ایساتیس، مستندی ماندگار در قلب ایران

مریم آزموده

وقتی قرار باشد پرده سینما حجم عظیمی از رنگ‌های طبیعت را در موسیقی ساده و بی‌نقص همان طبیعت به تصویر بکشد، وقتی قرار باشد بازیگرانش آب و بادو خاک و آتش باشند و با ذره‌ذره عناصر وجودشان در نقش فرو روند و تا ابد در ذهن تماشاگر باقی بمانند، چاره‌ای نمی‌ماند جز اکران مستندی به نام ایساتیس.

در ایساتیس، آب چه طنزانه خود را در دل خاک جاری می‌کند؛ خاک چه بی‌ریا خودش را به دست باد می‌سپارد؛ و باد چه پر غرور در آتش می‌دمد تا چرخه طبیعت پابرجا بماند. «آب و بادو خاک و آتش در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری». این بازیگران طبیعت به خوبی از پس کار برمی‌آیند و منتی بر انسان ندارند، اگر انسان قدر بداند و چوب لای چرخشان نگذارد.

آنچه گفتنی است در پشت پرده حضور این بازیگران است، آن‌هایی که دست در دست هم گذاشتند و چه زیبا این‌همه زیبایی را به تصویر کشیدند. اغراق نیست اگر گفته شود در کارشان خدایی کردند. همین جمله کافی است برای وصف شکوه و عظمت

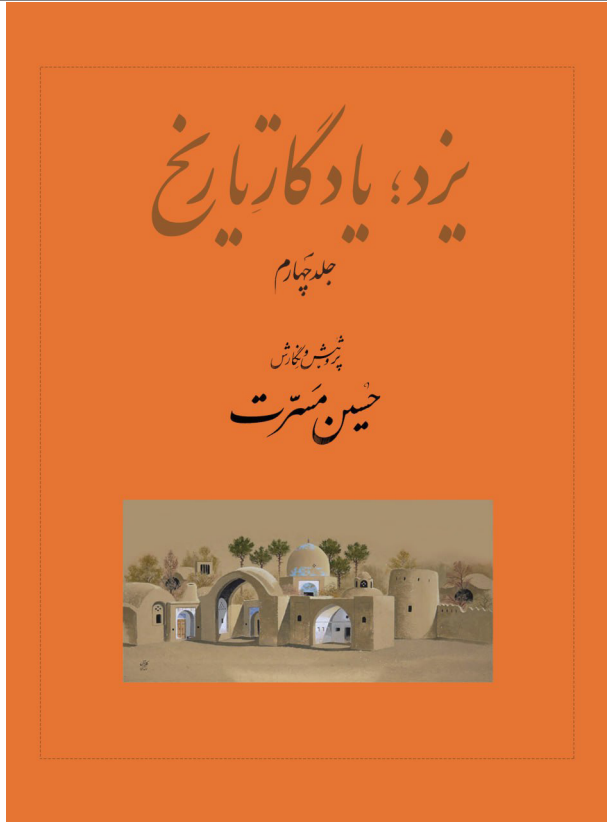
این اثر ماندگار.

و اگر کافی نیست باید از مادر طبیعت کمک خواست برای توصیف آنچه از چهار فرزندش دیده و شنیده. طبیعت باید لبخندش را تقدیم آن‌هایی کند که سندی برای حضور فرزندانش در سال‌های آینده و نسل‌های آینده بر جای گذاشتند.

ایساتیس از سرزمینی می‌آید که به داشتن تمدن کهن شهره است؛ از سرزمین پارسیان. از شهری می‌آید که چند سال قبل جهانی شد و جاودانه؛ از شهر یزد و در کنار این عناوین از جایی می‌آید که جهان سوم نامیده می‌شود؛ از جایی که به طبیعت ارج داده نمی‌شود. از جایی که خاکش را می‌برند، آبش را هدر می‌دهند، هوایش را آلوده می‌کنند و آتشش را برای کینه می‌افروزند.

ایساتیس سرافرازانه قد علم کرد در میان این بی‌مرامی‌ها. مرزها را درنوردید و واژه طبیعت و محیط‌زیست را در آن سوی دنیا به تفسیر کشید برای شاید اندکی تلنگر به بی‌کفایتان این سوی دنیا.

ایساتیس شاید اینجا به معنی شهر یزد نیست؛ ایساتیس متعلق به تمام دنیاست.

منتشر شد:

یزد؛ یادگار تاریخ

(جلد چهارم)

پژوهش و نگارش: حسین مسرت

با مقدمه‌ای از دکتر محمدحسین پاپلی یزدی

ویراستار: دکتر پیام شمس‌الدینی

ناشر: اندیشمندان یزد

تاریخ چاپ: بهمن ۱۴۰۲

جایگاه فروش: کتاب‌فروشی‌های نیکوروش، کاما کتاب و اندیشمندان یزد

”

قصه‌های شهر

“

پادکست **قصه های شهر** را از سایت پرگار بشنوید

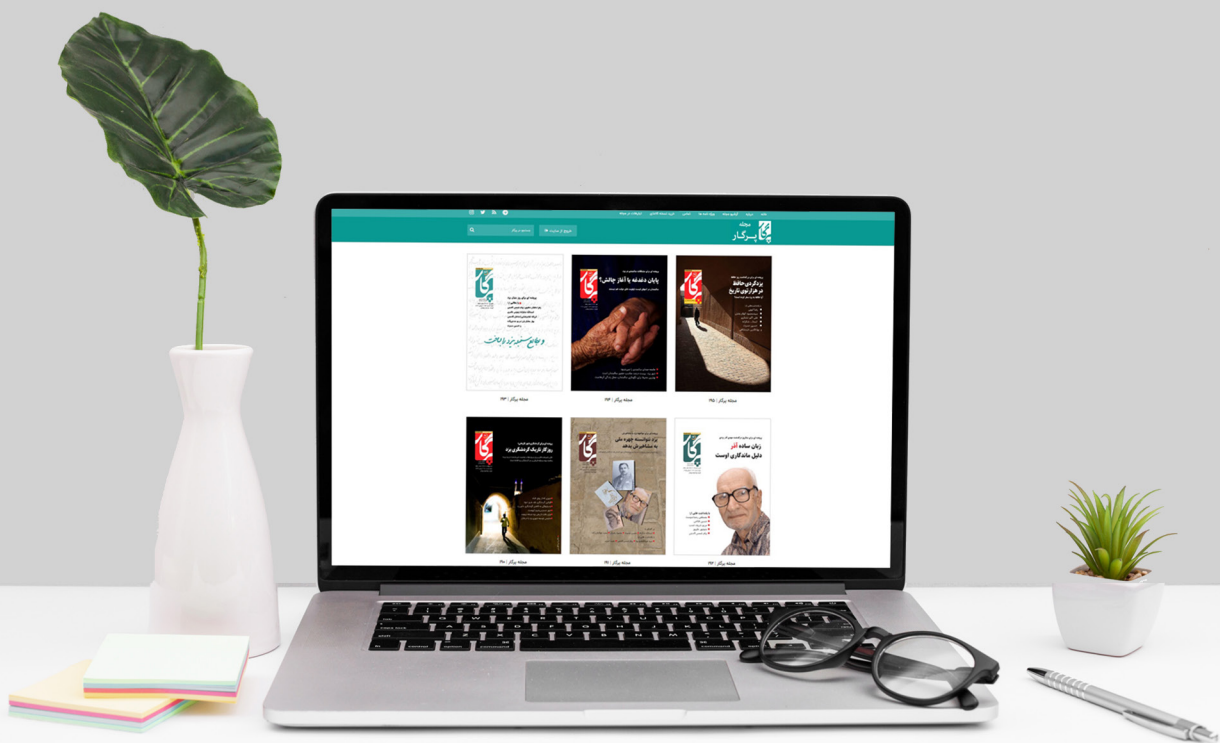
قصه این شماره:

دُم بریده

روایتی از کتاب: یزد در آئینه زمان

نوشته: غلامرضا جهانفر

شماره جدید پرگار منتشر شد
www.pargarnews.ir